

- ۲ نقش دولت در توسعه صنعت سرمایه گذاری خطرپذیر
- ۱ کارگاه بین‌المللی تجربه‌نگاری در ارزیابی و رتبه‌بندی سازمان‌های نوآوری
- ۳ مالکیت فکری، فراتر از ثبت اختراع به عنوان نقطه عزیمت در اکوسیستم نوآوری
- ۴ پایدارسازی زیست بوم فناوری ایران

انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران

Iran Association of Science Parks and Innovation Organizations

DEBT

Savings

STOCKS

BUSINESS

STARTUP

HIGH VALUE SERVICES

SCIENCE PARK

CROWD FUNDING

VENTURE CAPITAL

نشریه نو

اهداف و چشم انداز نشریه: نشریه نو با هدف ارائه اطلاعات و دستاوردهای حوزه پارک‌های علم و فناوری و مراکز نوآوری، کارخانه‌های نوآوری، مراکز رشد، فضاهای کار اشتراکی، صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق پژوهش و فناوری و سایر سکویهای مالی ایران و جهان به چاپ می‌رسد. نشریه نو با تمرکز بر موضوعاتی همچون انتقال تجربه، پژوهش و توسعه، نوآوری، کارآفرینی فناورانه و مدیریت پارک‌های علم و فناوری، رویدادهای مرتبط با اکوسیستم نوآوری و فناوری، برای خوانندگان خود این امکان را فراهم آورد تا در جریان تازه‌ترین رویدادهای این حوزه قرار بگیرند.

هدف اصلی این نشریه، ارائه‌ی اطلاعات و تحلیل‌های عمیق درباره‌ی رویدادها، پروژه‌ها، سیاست‌ها و استراتژی‌های مرتبط با نوآوری و پارک‌های علم و فناوری و سایر اجزای اکوسیستم است. بنابراین، مقالات و گزارش‌های منتشر شده در نشریه نو معمولاً شامل مطالعات تحلیلی، مصاحبه‌ها با صاحبان نظر و کارشناسان، بررسی‌های علمی و فنی، معرفی نمونه‌های موفق از پارک‌های علم و فناوری و ارائه‌ی راهکارهای عملی برای توسعه و پیشرفت در این حوزه می‌باشد. چشم انداز نشریه نو، ترویج فرهنگ نوآوری، ایجاد و توسعه‌ی شبکه‌ها و همکاری‌های ملی و بین‌المللی در زمینه نوآوری و فناوری، و ارتقای عملکرد پارک‌های علم و فناوری و دیگر اجزای اکوسیستم است.

نشریه نو به عنوان یک پل ارتباطی بین پارک‌های علم و فناوری، مراکز نوآوری، دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی، صنعت و دولت، اطلاعات را به اشتراک می‌گذارد و به تبادل دانش و تجربیات بین این نهادها کمک می‌کند.

◀ شماره: ۹

◀ سال آغاز انتشار: شهریور ۱۳۹۹

◀ زبان مجله: فارسی به همراه منابع و ماخذ و چکیده انگلیسی مقالات

◀ حوزه تخصصی: فناوری و نوآوری

◀ نوع مجله: چاپی و الکترونیکی

◀ محل انتشار: استان مازندران

◀ سردبیر نشریه: مهندس فهیمه کریمی‌شاد

◀ هیات تحریریه: دکتر علی معتمدزادگان . دکتر مجید الیاسی دکتر علی باستی . دکتر بابک مختاری

◀ صفحه اینستاگرام: @Stpia.ir

◀ صفحه لینکدین انجمن: Stpia

◀ ایمیل انجمن: stpia.mails@gmail.com

◀ ایمیل نشریه: stpiamagazine@gmail.com

◀ آدرس سایت انجمن: stpia.ir

مقاله

Article

نقش دولت در توسعه صنعت سرمایه‌گذاری خطرپذیر

یونس حمیدی

مدیر دبیرخانه کارگروه تخصصی
صندوق‌های پژوهش و فناوری

yuneshamidi@gmail.com

— سرمایه‌گذاری خطرپذیر عموماً در شرکت‌هایی انجام می‌شود که در ابتدای مسیر رشد خود قرار دارند و طرح‌های مبتنی بر خلاقیت را پیاده می‌نمایند. در این نوع از سرمایه‌گذاری‌ها ریسک قابل توجهی از سوی سرمایه‌گذار پذیرفته می‌شود، زیرا از طرفی احتمال عدم موفقیت اینگونه شرکت‌های تازه تاسیس زیاد است و عملاً نمی‌توان هیچ برآوردی نسبت به وضعیت مالی، سودآوری و حتی بقای آنها داشت، و از طرف دیگر بدلیل اینکه عموماً دارایی اینگونه شرکت‌ها نیروی انسانی و نرم‌افزاری (کمتر دارایی فیزیکی) است، در صورت عدم موفقیت پوششی برای ریسک سرمایه‌گذاران وجود ندارد.

— برخی از تأثیرگذارترین شرکت‌های جهان، از جمله گوگل، اینتل و اپل، توسط سرمایه‌گذاران خطرپذیر تامین مالی شدند. بنابراین شرکت‌های کارآفرینی که به سرعت در حال رشد هستند منابع مهمی برای نوآوری، اشتغال و رشد بهره‌وری به شمار می‌روند. از این رو بسیاری از دولت‌ها از سرمایه‌گذاری‌های کارآفرینی حمایت مالی انجام می‌دهند. اتکای فزاینده به بازارهای سرمایه خصوصی، دولت‌ها را قادر می‌سازد تا اصطکاک سرمایه‌گذاری را کاهش دهند، تخصیص سرمایه را بهبود بخشند، و در نتیجه نوآوری داخلی را افزایش دهند. حمایت بخش عمومی از سرمایه‌های خطرپذیر مواردی از جمله معافیت‌های مالیاتی، یارانه‌های مستقیم، مقررات ترجیحی و تأمین مالی صندوق‌های سرمایه‌گذاری بخشی از این حمایت‌ها را شامل می‌شود.

چرا دولت‌ها باید از سرمایه‌گذاری خطرپذیر حمایت کنند؟

— سرمایه‌گذاری مخاطره آمیز کارآفرینان را قادر می‌سازد تا فناوری‌ها و محصولات نوآورانه را توسعه دهند که می‌تواند برای کل جامعه مفید باشد. رشد اقتصادی را پیش برد و نرخ بیکاری را کاهش دهند. یک اکوسیستم سرمایه‌گذاری خطرپذیر مناسب می‌تواند استعداد‌های قوی را جذب و فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری را شناسایی کند و به توسعه کلی اقتصادی در منطقه کمک کند. حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر کمک می‌کند تا با تقویت نوآوری و کارآفرینی تا اقتصاد کشور بتواند در اقتصاد جهانی رقابتی باقی بماند. سرمایه‌گذاری خطرپذیر رشد صنایع جدید را تشویق می‌کند و با تنوع بخشی به اقتصاد، اتکا به بخش‌های سنتی را کاهش دهد.

— با توجه به اینکه سرمایه‌گذاری خطرپذیر در کلاس دارایی‌های بسیار پرریسک قرار دارد، و از دید بسیاری از تحلیل‌گران به علت طولانی بودن زمان موفقیت و نرخ بالای شکست کسب و کارها عموماً توصیه نمی‌شود، با این وجود فضای قابل توجهی برای سرمایه‌گذاری خطرپذیر در بازارها وجود دارد که به دلایل زیر باید با ایجاد مشوق‌ها، دستورالعمل‌ها و چارچوب‌های قانونی مناسب از طرف دولت مورد توجه قرار گیرند:

۱- شرکت‌های نوآور جوان در حال تغییر ساختارها هستند، آن‌ها چالش‌های زیادی را در مسیر رشد خود تجربه می‌کنند که تحلیل و ارزیابی این چالش‌ها از طرف نهادهای مالی سنتی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۲- این مشاغل باعث ایجاد اشتغال و تولید ثروت قابل توجهی می‌شوند (مطابق گزارش انجمن سرمایه‌گذاری خطرپذیر آمریکا از میزان سرمایه‌گذاری خطرپذیر صورت گرفته کمتر از ۰.۲ درصد تولید ناخالص داخلی آمریکا بوده است اما این شرکت‌ها ۲۱ درصد تولید ناخالص داخلی آمریکا را به خود اختصاص داده‌اند).

۳- شرکت‌های دارای سهام خصوصی بهتر مدیریت می‌شوند.

۴- مشارکت در یک شرکت کارآفرین، اثر فزاینده ایجاد می‌کند و انگیزه کارآفرینی را رونق می‌بخشد.

۵- شرکت‌های دارای پشتوانه سرمایه‌گذاری خطرپذیر نوآوری‌های با کیفیتی تولید می‌کنند. (قضاوت در مورد ارزش یک نوآوری دشوار است، ۳۰ سال پیش اکثر دانشمندان در خصوص کاربرد اینترنت و نحوه به اشتراک‌گذاری اطلاعات از طریق آن تردید داشتند).

۶- اقتصادهای نوظهور نوآوری بیشتری ایجاد می‌کنند تا فرصت بیشتری برای سرمایه‌گذاری توسط سرمایه‌گذاران خطرپذیر ایجاد نمایند.

● چگونه دولت‌ها می‌توانند از سرمایه‌گذاری خطرپذیر حمایت کنند

دولت‌ها می‌توانند با اجرای سیاست‌ها و برنامه‌هایی که سرمایه‌گذاری در شرکت‌های نوپا را تشویق می‌کند، نقش مهمی در ارتقا و بهبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر ایفا کند. برخی از راه‌های کلیدی که دولت می‌تواند از سرمایه‌گذاری خطرپذیر حمایت کند عبارتند از:

۱. ایجاد مشوق‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران سرمایه‌گذاری خطرپذیر: دولت می‌تواند برای افراد یا شرکت‌هایی که در صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر یا مستقیماً در استارت‌آپ‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند، معافیت‌ها یا اعتبارات مالیاتی فراهم کند. این می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری بیشتر برای کسب و کارهای نوپا کمک کند و سرمایه‌گذاران را تشویق به ریسک‌پذیری کند.
۲. بهبود فضای کسب و کار و رفع موانع: دولت می‌تواند فرآیندهای نظارتی را ساده کرده و موانع بوروکراتیک را که می‌تواند مانع سرمایه‌گذاری در شرکت‌های نوپا شود را، کاهش دهد. با ایجاد فضای کسب و کار مطلوب‌تر برای استارت‌آپ‌ها، دولت می‌تواند کار شرکت‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر را برای سرمایه‌گذاری و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های نوآور آسان‌تر کند.
۳. ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر با حمایت دولت: دولت می‌تواند صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر با مشارکت بخش خصوصی ایجاد کند و در کسب و کارهای نوپا با پتانسیل بالا سرمایه‌گذاری کنند. این می‌تواند به تامین مالی برای شرکت‌های در مراحل ابتدایی کمک کند و منابع مورد نیاز آنها را برای رشد و موفقیت فراهم کند.
۴. حمایت از برنامه‌های آموزشی و آموزشی کارآفرینی: دولت می‌تواند برنامه‌هایی را که مهارت‌ها و دانش لازم برای راه‌اندازی استارت‌آپ‌های موفق را در اختیار کارآفرینان مشتاق قرار می‌دهند، تامین کند. برپایی نمایشگاه، دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی؛ انواع آموزش‌ها و حمایت‌ها می‌تواند منجر به تقویت اکوسیستم شود.

به‌طور کلی، دولت می‌تواند با اجرای سیاست‌ها و برنامه‌هایی که سرمایه‌گذاری در شرکت‌های نوپا را تسهیل و نوآوری و رشد اقتصادی را تقویت کند و نقش فعالی در ارتقای سرمایه‌های خطرپذیر داشته باشد. مشارکت با بخش خصوصی و ارائه حمایت‌ها و مشوق‌های لازم، دولت می‌تواند به ایجاد یک اکوسیستم سرمایه‌گذاری خطرپذیر پویا و پایدار کمک کند.

● صندوق‌های پژوهش و فناوری و سرمایه‌گذاری خطرپذیر

صندوق‌های پژوهش و فناوری به استناد ماده ۱۰۰ قانون برنامه سوم توسعه و به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیتهای پژوهشی و فناوری، بالاخص پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی توسعه‌های تشکیل شدند و به موجب آن دولت مجاز گردید در تأسیس صندوق‌های غیردولتی مشارکت کند. فعالیت عمده این صندوق‌ها به توزیع منابع کم بهره دولتی به شرکت‌های دانش بنیان و فناوری و همچنین تضمین قراردادهای شرکت‌های متوسط مقیاس معطوف گردید و سرمایه‌گذاری خطرپذیر سهم کمتری از فعالیتهای این صندوق‌ها را به خود اختصاص داده شده است. از سوی دیگر شرایط تئوری اقتصاد، بالا بودن بازدهی بازارهای موازی، مقطعی بودن حمایت‌های دولتی جذابیت سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر را نسبت به سایر سرمایه‌گذاری‌ها به شدت کاهش داده است. تشکیل نهادهای سرمایه‌گذاری خطرپذیر خصوصی با سرمایه‌های پایین قدرت ریسک‌پذیری این نهادها را کاهش می‌دهد. با وجود تمامی چالش‌های زیست بوم نوآوری و فناوری کشور صندوق‌های پژوهش و فناوری یکی از مهمترین بازیگران تامین مالی این زیست بوم شناخته می‌شوند. تحلیل فعالیت مالی صندوق‌ها نشان می‌دهد تقویت شرکت‌های کوچک متوسط و توسعه کمی و کیفی آن‌ها بازار بسیار مناسبی برای این صندوق‌ها را تشکیل داده است.

در حال حاضر نیز با توجه به تصویب قانون جهش تولید دانش بنیان و ایجاد انگیزه‌های مالیاتی در شرکت‌های بزرگ، صندوق‌های پژوهش و فناوری خطرپذیر شرکتی را به مهمترین بازیگران زیست بوم تامین مالی کشور تبدیل کرده است. این صندوق‌ها با سرمایه نزدیک به ۴ هزار میلیارد تومان آماده سرمایه‌گذاری ظرفیت خوبی برای رقابت شرکت‌های دانش بنیان برای جذب این منابع ایجاد کنند. پایین بودن سهم نوآوری و فناوری در تولید ناخالص داخلی شرکت‌های بزرگ صنعتی مهمترین منابع صندوق‌های سرمایه‌گذاری است چراکه آن باید بر روی زنجیره ارزش شرکت‌های مادر سرمایه‌گذاری کنند از سوی دیگر فاصله تحقیقات در مراکز علمی با نیاز اصلی صنعت شرکت‌هایی ایجاد کرده است فناوری‌ها یا محصولات دانش بنیان تجاری‌سازی شده‌شان سنخیت کمتری با نیاز صنعت دارد. آنچه مسلم است قانون جهش تولید دانش بنیان بیش از آن برای تقاضای خوبی را برای نوآوری و سرمایه‌گذاری تحریک کرده است اما ظرفیت جذب این تقاضا نیازمند گذشت زمان، تغییر رویکردهای کارآفرینان و بازنگری اساسی در ذهنیت سیاست‌گذاران زیست بوم نوآوری و فناوری را دارد.

مقاله

Article

چگونه صندوقی چابکتر داشته باشیم؟

داوود دهقان

مدیر شتابدهنده تریگ‌آپ اصفهان
هم‌بنیانگذار استارت‌آپ Pachim.sh
m.aminlou@gmail.com

با توجه به اینکه امروزه لوکوموتیو دنیای کارآفرینی و فناوری با سرعت سرسام‌آوری پیش می‌رود، انتظار می‌رود که صندوق‌های پژوهش و فناوری نیز چابک‌تر از قبل باشند و با سرعت بیشتری به برای کارآفرینان به خلق ارزش بپردازند.

برای رسیدن به این چابکی، قبل از هر چیزی می‌بایست اتلاف در پروسه فعالیت‌ها و روندهای درون سازمانی را به حداقل رساند. لذا پیشنهاد می‌شود از پلتفرم‌های آنلاین ایرانی مدیریت تسک و پروژه مانند تسکولو یا میزیتو می‌باشد، لازم به ذکر است این دو پلتفرم در وی‌سی‌های اصفهان بطور معمول نیز بکار گرفته می‌شود.

پیشنهاد بعدی نوشتن چک لیست برای انجام کارهاست، خصوصا کارهایی که زیاد تکرار می‌شوند حتی برای کارهای به ظاهر ساده. به جز اینکه چک لیست باعث می‌شود چیزی از قلم نیفتد و از دوباره کاری و اتلاف انرژی جلوگیری شود، این مزیت را نیز دارد که به راحتی می‌توان کارها را به شخص جدید محول کرد بدون اینکه مسئول قبلی کار بیش از حد درگیر آموزش تمام مراحل شود.

HOW TO HAVE A MORE AGILE VENTURE CAPITAL FUND

توصیه بعدی مستندسازی جلسات و فعالیت‌ها است، شاید این توصیه مقداری کلیشه‌ای به نظر برسد ولی آنقدری مهم است که باز هم آنرا تکرار کنیم. بهترین راه برای اکثر مستندسازی‌ها ایجاد یک داکيومنت آنلاین به کمک ابزارهای Google Docs یا Office365 می‌باشد که همگی اعضای تیم به صورت آنلاین به آن دسترسی داشته باشند و روند ثبت اطلاعات و امضای صورتجلسات سریعتر شود و البته از دیگر مزیت‌های آنلاین کردن مستندات این است که هر کلید واژه‌ای را می‌توان به راحتی در آن‌ها جستجو کرد و هر جا که نیاز شد روی گوشی‌های هوشمند مستندات قابل دسترسی باشد.

پیشنهاد بعدی استفاده از شاخص‌های کلیدی عملکرد یا KPI های درون سازمانی برای پایش راندمان افراد و همچنین بهینه‌تر کردن انجام کارهاست، البته که این کار باید با ظرافت خاصی پیاده شود به دلیل اینکه معمولا شفافیت، مطلوب همه‌ی افراد سازمان نیست و غالباً در ابتدا با مقاومت و گارد افراد برای پیاده‌سازی KPI مواجه می‌شویم.

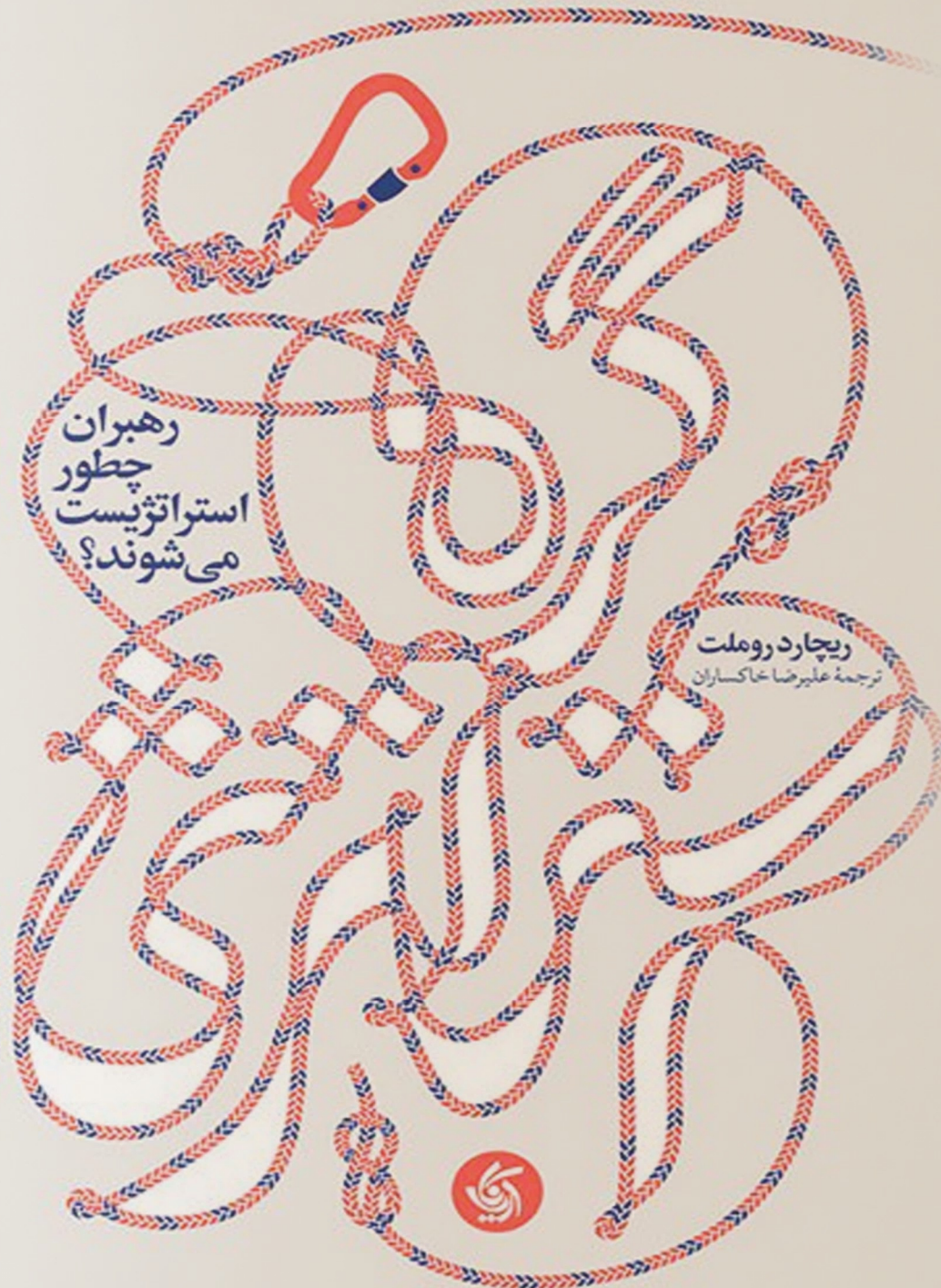
برای پیاده‌سازی کردن چنین برنامه‌ها و تغییراتی در یک سازمان نیاز به همت جمعی و هم‌افزایی می‌باشد که اگر بخواهیم خیلی سریع این روند را اجرایی کنیم به نظر من با قرار دادن یک شخص مستقیم به عنوان فردی که نوآوری سازمانی را پیاده‌سازی می‌کند بسیار ضروری و تاثیرگذار است. افراد غالباً با همان روش‌های قدیمی خود راحت‌تر هستند و بسیار طبیعی است که در برابر چابک شدن مقاومت کنند ولی این فرد هم وظیفه دارد که نتایج مثبت این تغییرات را برای افراد واضح‌تر کند و همچنین در هنگام پیاده‌سازی به عنوان یک تسهیلگر در کنار افراد باشد تا رنج این تغییرات به حداقل برسد.

معرفی کتاب
book Introduction

بابک مختاری

عضو هیات علمی دانشگاه شهید چمران اهواز

bmokhtari@scu.ac.ir

معرفی کتاب گره استراتژی

کتاب *The Crux: How Leaders Become Strategists* نوشته ریچارد روملت (Richard Rumelt) که با عنوان گره استراتژی توسط انتشارات آریانا قلم با ترجمه علیرضا خاکساران منتشر شده است یک راهنمای جامع و عملی برای رهبران کسب‌وکاری است که به دنبال بهبود مهارت‌های استراتژیک خود هستند. روملت، که به عنوان یکی از متفکران برجسته در زمینه استراتژی شناخته می‌شود، در این کتاب به بررسی عمیق مفهوم استراتژی و چگونگی تبدیل شدن به یک استراتژیست ماهر می‌پردازد.

روملت در این کتاب، مفهوم "گره" (Crux) را معرفی می‌کند که به معنای شناسایی و تمرکز بر مسائل کلیدی است که برای موفقیت یک سازمان حیاتی هستند. این گره در واقع همان چالش‌های اساسی و مشکلاتی است که رهبران باید بر آن‌ها تمرکز کنند تا بتوانند تصمیمات استراتژیک موثر و ارزشمندی بگیرند. روملت تأکید می‌کند که بسیاری از رهبران در مواجهه با پیچیدگی‌های کسب و کار، به جای تمرکز بر این گره یا هسته اصلی، به مسائل کم‌اهمیت‌تر و حاشیه‌ای می‌پردازند که در نهایت منجر به ناکامی در دستیابی به اهداف استراتژیک می‌شود.

یکی از نقاط قوت کتاب، رویکرد روملت به تجزیه و تحلیل مسئله است. او معتقد است که برای تدوین یک استراتژی موفق، ابتدا باید مشکلات را به درستی تشخیص داد و سپس راه‌حل‌های مناسبی برای آن‌ها پیدا کرد. روملت این فرایند را به صورت گام به گام توضیح می‌دهد و به رهبران نشان می‌دهد که چگونه می‌توانند از روش‌های تحلیلی برای شناسایی و تمرکز بر مشکلات واقعی سازمان استفاده کنند. این کتاب همچنین بر اهمیت شفافیت در فرآیند تصمیم‌گیری و تدوین استراتژی تأکید دارد. روملت نشان می‌دهد که رهبران باید به جای تلاش برای راضی نگه داشتن همه ذی‌نفعان، به شفافیت و صداقت در بیان مشکلات و انتخاب راه‌حل‌ها متعهد باشند.

گره استراتژی با مثال‌های واقعی از دنیای کسب‌وکار و تجربه‌های شخصی روملت غنی شده است. او از تجربه خود به عنوان یک مشاور استراتژیک برای شرکت‌های بزرگ استفاده می‌کند تا نشان دهد چگونه می‌توان از اصول استراتژیک در موقعیت‌های مختلف استفاده کرد. این مثال‌ها نه تنها به درک بهتر مفاهیم کمک می‌کنند، بلکه نشان می‌دهند که چطور می‌توان از این اصول در عمل استفاده کرد.

علاوه بر این، روملت به اشتباهات رایجی که بسیاری از رهبران در تدوین استراتژی مرتکب می‌شوند نیز می‌پردازد. او توضیح می‌دهد که چرا بسیاری از استراتژی‌ها در عمل شکست می‌خورند و چگونه می‌توان از این اشتباهات اجتناب کرد. به عقیده او، یکی از مهم‌ترین دلایل شکست استراتژی‌ها، عدم تمرکز بر هسته اصلی مشکلات و تلاش برای انجام همزمان چندین کار است که منجر به پراکندگی منابع و انرژی می‌شود.

برگزاری چهارمین کنفرانس ملی انجمن علمی پارک‌های فناوری و

سازمان‌های نوآوری ایران به میزبانی پارک علم و فناوری البرز در آبان ۱۴۰۳

در سال جاری چهارمین دوره ملی این کنفرانس با موضوع "فناوری‌های نوظهور، سازمان‌های نوآور و توسعه پایدار" به میزبانی پارک علم و فناوری البرز در ۱۶ و ۱۷ آبان‌ماه برگزار خواهد شد. چشم به راهتان هستیم.

برگزاری کنفرانس ملی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران یکی از فعالیت‌های شاخص این انجمن در راستای اهداف زیر می‌باشد:

- ارتقای دانش کمی و کیفی نیروهای متخصص شاغل در حوزه فناوری و نوآوری
- ایجاد فرصت انتقال تجارب و درنهایت ارتقای تعاملات در سطح ملی
- شبکه‌سازی بین متخصصان و فعالان حوزه فناوری و نوآوری کشور

معرفی کنفرانس چهارم

انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران در راستای ارتقای نظام نوآوری و فناوری در کشور و ارزیابی و توسعه زیست‌بوم نوآوری و فناوری، سالانه کنفرانسی را در سطح ملی برگزار می‌کند که متخصصان و مدیران این حوزه در کشور است. این کنفرانس که یک رویداد علمی فناورانه در کشور می‌باشد، از سال ۱۴۰۰ بصورت منظم و سالانه برگزار می‌گردد.

در این کنفرانس، مدیران اجرایی و سیاستگذار در حوزه فناوری، مدیران صنایع بزرگ و بخش‌های راهبردی توسعه فناوری و نوآوری، توسعه دهندگان کسب و کار، سرمایه‌گذاران، روسای پارک‌های علم و فناوری، صندوق‌های پژوهش و فناوری، مدیران مراکز رشد و نوآوری، بنیان‌گذاران شرکت‌های دانش‌بنیان، دانشجویان و اعضای هیات علمی گرد هم می‌آیند تا آخرین تجارب، فرصت‌ها و چالش‌های زیست‌بوم نوآوری را تبادل نظر نموده و به اشتراک گذاشته و در ایجاد شبکه‌ی فعالی از همه ذینفعان این زیست‌بوم همراه شوند.

انجمن با سابقه فعالیت در برگزاری تورهای فناوری، کارگاه‌های آموزشی و توانمندسازی متعدد در سطح ملی و بین‌المللی و همچنین با انتشار نشریات علمی مرتبط با حوزه نوآوری و فناوری در سال‌های اخیر همواره در جهت ایجاد، رشد و توسعه زیرساخت‌های نرم‌افزاری مختلف در حوزه فناوری فعال بوده است.

کنفرانس ملی
پارک‌های فناوری و
سازمان‌های نوآوری ایران

6 - 7 Nov 2024 | Alborz STP
4th National Conference
of Iran Association of
Science

**PARKS & INNOVATION
ORGANIZATIONS (STPIA)**

- Emerging Technologies
- Innovative Organizations
- Sustainable Development

فناوری‌های نوظهور
سازمان‌های نوآور
توسعه پایدار

۱۶-۱۷ آبان ماه ۱۴۰۳ - پارک علم و فناوری البرز

ثبت‌نام و ارسال مقاله:
WWW.STPIA.IR

ISC
03240-96733

SID
Scientific Information Database

CIVILICA

STPIA

پارک علم و فناوری استان البرز

اعضای جدید انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

اعضای محترم انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

حضور حداکثری برای به رسمیت رسیدن جلسه مجمع و اعلام کتبی مشخصات نماینده قانونی اعضای حقوقی به دبیرخانه انجمن جهت سهولت تنظیم مستندات قانونی موجب امتنان خواهد بود.

بدینوسیله به اطلاع می‌رساند که مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده انجمن همزمان با برگزاری چهارمین کنفرانس ملی در تاریخ:

۱۶ آبان ۱۴۰۳ ساعت ۱۷:۳۰ الی ۱۹:۰۰

استان البرز، کیلومتر ۵ آزاد راه کرج - قزوین، خروجی کمالشهر، میدان علم و فناوری، خیابان شهدای جهاد دانشگاهی، پارک علم و فناوری استان البرز، بلوار فناوری، خیابان فناوری ۴، ساختمان پارک علم و فناوری، سالن آمفی تئاتر
ساعت ۱۷:۳۰ الی ۱۹:۰۰

برگزار می‌گردد. لذا، از اعضای پیوسته حقیقی و حقوقی انجمن جهت شرکت در مجمع دعوت به عمل می‌آید.
جزئیات برنامه مجمع عمومی، در تارنمای انجمن به آدرس www.stpia.ir در دسترس می‌باشد.

مقاله

Article

— آیا CVC ها می‌توانند به مقیاس‌پذیری استارت‌آپ‌ها کمک ویژه‌ای کنند؟ —

در دهه گذشته، جامعه نخبگان کشور در حوزه زیست‌بوم فناوری و نوآوری، تلاش‌های بسیاری انجام داده‌اند و سرمایه‌گذارانی هم در این سال‌ها به سرمایه‌گذاری پرداختند. در طول این سال‌ها همواره تمرکز اصلی بر روی یک ایده نوآورانه یا یک دستاورد پژوهشی بوده است و در ادامه با طی کردن مراحل تجاری‌سازی، صنعتی‌سازی و در نهایت رسیدن به بازار این مسیر ادامه پیدا کرده است. در این روش، رکن اصلی کسب و کار، یعنی بازار، در آخرین مرحله قرار می‌گیرد؛ در صورتی که برای اینکه بتوانیم خروجی‌های موفق‌تری داشته باشیم، باید به اهمیت بازار بیش از پیش توجه کنیم.

امیر حاجی

مدیرعامل صندوق سرمایه‌گذاری
خطرپذیر شرکتی گروه انتخاب

alhaji.a@entekhabelectronic.com

— شرکت‌های خصوصی بزرگ، کلید تغییر معادلات —

دغدغه اصلی سرمایه‌گذاران در این سال‌ها، تمرکز روی استراتژی‌های ورود و خروج موفق در یک شرکت دانش بنیان یا استارت‌آپ بوده است و مطابق آمار جهانی بهترین نوع خروج IPO (اتصال به بازار سرمایه) است؛ اما این همه، نقشه رشد یک کسب و کار نیست؛ بلکه انواع خروج‌های دیگری هم وجود دارد که عمدتاً توسط شرکت‌های بزرگ و بخش خصوصی هر کشور اتفاق می‌افتد. در ایران مسیر طبیعی سرمایه‌گذاری، عمدتاً منجر به موفقیت نمی‌شود و مطابق آمار، تعداد خروجی‌های موفق نسبت به سرمایه‌گذاری‌های انجام

شده بسیار پایین بوده که دلیل آن همانطور که قبلاً اشاره شد: عدم توجه و تمرکز بر بازار می‌باشد.

در این شرایط، شرکت‌های بزرگ به عنوان کسب و کارهایی که از منابع کافی برای سرمایه‌گذاری برخوردارند و همچنین می‌توانند بازار شرکت‌های دانش بنیان و استارت‌آپ‌ها را تضمین کنند، پتانسیل ایفای نقش بزرگی پیدا می‌کنند. در این مرحله باید مدل ورود شرکت‌های بزرگ به این اکوسیستم مشخص شود که بدیهی است تا زمانی که این شرکت‌ها نوآوری باز را نپذیرفته باشند، طبیعتاً نمی‌توانند مدلی را انتخاب نمایند. یکی از این مدل‌ها در حوزه نوآوری باز مدل تاسیس یک صندوق CVC (سرمایه‌گذاری خطرپذیر شرکتی) می‌باشد.

— آناتومی CVC ها —

CVC ها مشابه VC ها عمل می‌کنند؛ با این تفاوت که فرآیندهای شرکتی در CVC ها بسیار نقش مهم تری ایفا می‌کنند یا به عبارت دیگر CVC ها کاملاً مبتنی بر فرآیندهای شرکتی مادر و بر اساس DNA سازمان خود شکل خواهند گرفت و نسخه واحدی ندارند. فرآیندهای شرکتی مشتمل بر دو بخش می‌باشد: بخش اول به اشرافیت کامل بر صنعت حوزه سرمایه‌گذاری برمی‌گردد و بخش دوم مربوط به شناخت عمیق نسبت به ظرفیت‌های شرکت مادر CVC می‌شود. از طرف دیگر تسلط کامل و به روز نسبت به شرایط موجود در اکوسیستم فناوری و نوآوری، در سطح ملی و جهانی هم لازمه کار یک CVC به شمار می‌رود.

CVC ها بسته به نوع شرکت مادرشان، استراتژی‌های متفاوتی دارند؛ اما عمدتاً به سه دسته استراتژیک، مالی و هیبریدی تقسیم‌بندی می‌شوند. در رویکرد استراتژیک، CVC ها رافع نیازهای شرکت مادرشان هستند و حل مسائل و توسعه کسب و کار شرکت مادر در اولویت قرار می‌گیرد ولی در فرایند با رویکرد مالی صرفاً سوددهی شرکت‌های پورتفو به عنوان هدف اصلی در نظر گرفته می‌شود. رویکرد هیبریدی هم ترکیبی از حالت استراتژیک و مالی می‌باشد.

— توسعه بازار: دست‌آوردی که با CVC راحت به نظر می‌رسد! —

به طور خلاصه اگر ۴ محور اصلی رشد هر استارت‌آپ را: تامین مالی مناسب، بازار خوب، تیم منابع انسانی منسجم و محصول فناورانه یا نوآورانه در نظر بگیریم، CVC ها در هر ۴ بخش امکان ارائه کمک به پرتفوی خود را دارند؛ اما نقش پررنگ آنها به طور خاص در دو بخش اول یعنی تامین مالی و آورده بازار می‌باشد. به تعبیر دیگر CVC ها علاوه بر آنکه می‌توانند منابع مالی برای شرکت‌ها تامین کنند؛ با توسعه بازار با استفاده از اسمارت مانی (Smart Money) می‌توانند ارزش بالاتری نیز ایجاد کرده و به رشد چند برابری استارت‌آپ‌ها کمک کنند. لذا اگر شرکت‌های بزرگ تصمیم به حضور در بستر نوآوری باز بگیرند؛ یکی از موفق‌ترین مدل‌های فعلی دنیا الان CVC ها می‌باشند.

مقاله

Article

کارگاه بین‌المللی تجربه‌نگاری در ارزیابی و رتبه‌بندی سازمان‌های نوآوری

فهیمه کریمی‌شاد

بازرس انجمن علمی پارک‌های علم و فناوری و
سازمان‌های نوآوری، سردبیر نشریه نو

Karimifahime.91@gmail.com

کارگاه بین‌المللی "تجربه‌نگاری در ارزیابی و رتبه‌بندی سازمان‌های نوآوری" در تاریخ بیست و ششم اردیبهشت ماه سال جاری با حضور بیش از ۱۵۰ شرکت‌کننده بصورت حضوری و مجازی، با حمایت دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، در محل پارک علم و فناوری دانشگاه تهران برگزار شد. در این کارگاه که با حضور کارشناسان داخلی و حضور برخط کارشناسان بین‌المللی و تسهیل‌گری جناب آقای دکتر مصطفی کریمیان اقبال برگزار گردید، به بررسی موضوع ارزیابی پارک‌های علم و فناوری و سازمان‌های نوآوری پرداخته شد.

حسین محمودی رئیس بخش آسیای غربی و آفریقای شمالی (WANA) در انجمن بین‌المللی IASP به تاثیر ایجاد ارتباطات در سازمان IASP اشاره نمود، او بیان کرد: "این قبیل رویدادها را فرصتی مهم برای انتقال تجربه است. هدف از این نشست‌ها استفاده از تجارب همه اعضا در جهت ایجاد استاندارد برای رشد و پیشرفت است. هم‌اکنون توسعه کسب و کارها در گرو اکوسیستم است. در حقیقت ایجاد اکوسیستم نوآوری کلید اصلی است."

دکتر لوئیس سنز مدیر کل سابق انجمن بین‌المللی پارک‌های علم و نواحی نوآوری IASP ضمن ابراز خرسندی از شرکت در این نشست اظهار نمود: هنگامی که ارزیابی در سازمانی آغاز می‌شود هم‌زمان تضادها هم آغاز می‌شوند. تضاد در دیدگاه افراد مختلف، بیانگر این مسئله است که ارزیابی موضوع ساده‌ای نیست و تا حدی نگران‌کننده هم می‌تواند باشد. سازمان یا شخصی که ارزیابی را انجام می‌دهد "گواهی" را صادر می‌نماید و سازمان و یا پارکی که مورد ارزیابی قرار گرفته و تلاش و فعالیت‌هایی را انجام داده تا گواهی را دریافت کند، "اعتبار" دریافت کرده است. هدف از انجام ارزیابی چیست؟ پس از ارزیابی پاداشی به پارک یا سازمان مورد ارزیابی تعلق می‌گیرد؟

موضوع مهمی که در اینجا مطرح است اعتبار ارزیاب است. ارزیاب می‌تواند یک شخص یا سازمان دولتی و یا غیر دولتی باشد که اعتبار بالایی دارد. او باید بتواند اهمیت ارزیابی و نتیجه آن را نشان دهد و نباید هرکسی مدعی ارزیابی باشد. گاهی ارزیابی می‌تواند جنبه جهانی و بین‌المللی نیز داشته باشد.

همچنین در خصوص نتیجه‌ی ارزیابی بهتر است پاداش‌هایی نظیر تقدیرنامه، یا ارتقا سطح برند در نظر گرفته شود تا برای طرفین اهمیت ارزیابی مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

چه کسی می‌تواند ارزیابی را انجام دهد؟

همانطور که قبلاً اشاره کردیم ارزیاب باید اعتبار بالایی داشته باشد اما، آیا انجمن‌ها می‌توانند ارزیابی کنند؟ و یا به عبارتی انجمن می‌تواند اعضای خودش را مورد ارزیابی قرار دهد؟ در این صورت چالش منافع مشترک نیز بوجود خواهد آمد. این یک نمونه از تضاد ارزیابی است که در ابتدای بحث گفته شد.

— آیا ارزیابی بصورت عادلانه صورت می‌گیرد؟

فرایند ارزیابی چه توسط سازمان دولتی و چه سازمان غیردولتی، باید کاملاً عادلانه و بصورت شفاف صورت گیرد. سایرین باید معیارهای ارزیابی را بدانند و نسبت به عادلانه بودن فرآیند و غیرجانبدارانه بودن آن آگاه باشند.

● پیشرفت چشمگیر ایران در شاخص نوآوری جهانی

در ادامه آقای ساشا وانس وینسنت از WIPO، سردبیر شاخص نوآوری جهانی GII، در مورد نقش مهم شاخص نوآوری جهانی در مشخص کردن رهبران نوآوری در دنیا توضیحاتی ارائه دادند وی اظهار داشت:

«ایران در سال ۲۰۲۳ با صعود ۵۱ پله‌ای در شاخص نوآوری جهانی (GII)، به جایگاه ۶۲ دست یافته است. نقاط قوت ایران که در آن رتبه‌های (اول تا پنجم) را بدست آورده، علائم تجاری براساس مبدأ (رتبه اول)، فارغ‌التحصیلان علوم و مهندسی (رتبه سوم) ارزش بازار برحسب GDP، تولید ناخالص داخلی، (رتبه پنجم) است. بررسی وضعیت ایران در ارکان مختلف GII نشان دهنده آن است که مانند گذشته ضعیف‌ترین رتبه‌های کشور مربوط به نهادها، (رتبه ۱۳۱) پیچیدگی کسب و کار، (رتبه ۱۱۷) است.

ایران در برخی شاخص‌های ورودی نوآوری مانند تعداد محققان عملکرد خوبی داشته است، اما در شاخص‌هایی مانند سهم هزینه آموزش و درصد فارغ‌التحصیلان علوم و مهندسی با کاهش روبرو شده است. ایران علی‌رغم چالش‌های موجود، در زمینه خروجی‌های نوآوری عملکرد قابل قبولی داشته است. افزایش تعداد مقالات علمی، ثبت اختراعات و رشد ارزش شرکت‌های دانش‌بنیان از جمله دستاوردهای ایران در این حوزه است.

تهران با ۳۷ درخواست ثبت اختراع ۹۳۲۰ مقاله علمی طی پنج سال به ازای هر یک میلیون نفر در جایگاه ۳۴ ام دنیا قرار گرفت. دانشگاه تهران با ۲۱ درصد، دانشگاه آزاد اسلامی با ۹ درصد و دانشگاه امیرکبیر با ۸ درصد بیشترین سهم را در انتشار مقالات در تهران داشته‌اند. علاوه بر این بانک پاسارگاد با داشتن بالاترین ارزش برند جهانی جز برترین سازمان دانشی در ایران نیز شناخته شد.

در نتیجه باید با تحلیل صحیح بر آمارها، نقاط قابل رشد را تقویت و به عنوان یک ابزار تصمیم‌گیری برای سیاست‌گذاران و کسب و کارها استفاده نماییم.

● ارزیابی عملکرد پارک‌های علم و فناوری و زیست‌بوم نوآوری کشور با تاکید بر چالش‌ها و راهکارها

در این پنل، کارشناسان و مسئولان مختلف از جمله نمایندگان وزارت علوم، پارک‌های علم و فناوری، و شتاب‌دهنده‌ها به بحث و تبادل نظر پرداختند.

دبیر پنل: دکتر معصومه خان‌احمدی، مدیر توسعه فناوری‌های آینده صندوق نوآوری و شکوفایی

اعضای پنل: دکتر سهیلا خردمندیان، عضو هیئت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس

دکتر زهرا محمدهاشمی، معاون دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری

دکتر مهدی کشمیری، مشاور عالی پردیس فناوری نفت و انرژی نصف جهان

مهندس مهدی عظیمیان، مدیر کل توسعه شعب و پردیس‌ها

دکتر علیرضا نصیری، رئیس پارک علم و فناوری هرمزگان

دکتر معصومه داستانی، رئیس گروه نظارت و ارزیابی موسسه‌های فناور

— شرکت‌کنندگان بر این نکته تاکید کردند که ارزیابی دقیق و منظم، امکان شناسایی نقاط قوت و ضعف، بهبود عملکرد و تصمیم‌گیری‌های بهتر را فراهم می‌کند. با این حال، چالش‌هایی همچون نبود شاخص‌های دقیق، تمرکز بیش از حد بر کمیت به جای کیفیت، و عدم توجه به تفاوت‌های منطقه‌ای، در فرآیند ارزیابی همواره وجود دارد. همچنین می‌توان به طراحی مدل‌های ارزیابی متناسب با ویژگی‌های هر پارک و منطقه، تاکید بر شاخص‌های کیفی و اثربخشی بلندمدت، استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات، و ایجاد یک پایگاه داده جامع اشاره کرد.

در نهایت، با ایجاد یک سیستم ارزیابی دقیق و موثر، می‌توان به بهبود عملکرد پارک‌های علم و فناوری و در نهایت توسعه اقتصاد دانش‌بنیان کشور کمک کرد.

در پایان گواهی حضور مشترک انجمن با سازمان IASP (استفاده از لوگوی سازمان IASP) و نام ابا لوند بعنوان مدیر عامل) به شرکت‌کنندگان اعطا گردید.

مقاله

Article

مالکیت فکری در زیست بوم نوآوری

INTELLECTUAL PROPERTY AND INNOVATION

الهام محسنی

مدیر عامل شرکت ذهن فناور

Elham_mohseniii@ut.ac.ir

در فضای به شدت رقابتی امروز نوآوری به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های شرکت‌های فناور مبدل شده است و اهمیت توسعه نوآوری در توانایی شرکت‌ها برای حفظ و تقویت مزیت‌های رقابتی پایدار و افزایش سهم بازار آن‌ها نهفته است. یکی از ابزارهای اساسی که می‌تواند به توسعه نوآوری در شرکت‌های فناور کمک کند، مدیریت موثر مالکیت فکری است. مالکیت فکری شامل حقوق انحصاری بر اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و سایر دارایی‌های فکری است که می‌تواند نوآوری‌های شرکت‌ها را حفاظت و تجاری‌سازی کند. به بیانی دیگر مدیریت مناسب این دارایی‌ها می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا با حفظ حقوق انحصاری خود، سرمایه‌گذاری‌های بیشتری در تحقیق و توسعه انجام دهند و با اطمینان بالاتری نوآوری‌های خود را به بازار عرضه کنند.

مطالعات نشان می‌دهند کشورهایی که سیستم‌های قوی برای حفاظت از مالکیت فکری دارند، نوآوری بیشتری را تجربه می‌کنند. به عنوان مثال، بر اساس گزارش سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO)، کشورهایی که سیستم‌های حقوقی و اجرایی قوی برای حفاظت از اختراعات، علائم تجاری و حق تألیف دارند، معمولاً در شاخص نوآوری جهانی (GII) رتبه بالاتری دارند. سیستم‌های موثر مالکیت فکری می‌توانند انگیزه‌های برای شرکت‌ها و افراد جهت سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه ایجاد کنند. گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) نشان می‌دهد که شرکت‌هایی که از حمایت‌های حقوق مالکیت فکری بهره‌مند می‌شوند، تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه دارند که این موضوع به توسعه نوآوری کمک می‌کند.

علیرغم افزایش حمایت از نوآوری‌ها در طول دهه‌ی گذشته، کسب و کارهای نوپا علاوه بر مواجهه با نوسانات و رقابت شدید در بازار، با مشکلات زیادی روبرو می‌شوند که موانعی برای توسعه در مراحل اولیه رشد می‌باشند. یکی از چالش‌برانگیزترین و سخت‌ترین آن‌ها حفاظت از حقوق مالکیت فکری است. کسب و کارهای فناورانه می‌بایست به ضرورت حفاظت از مالکیت فکری ایجاد شده توسط کارکنان خود و دانش انباشته شده توجه کنند. این ضرورت ناشی از این واقعیت است که دارایی‌های نامشهود از جمله نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید به مرور زمان در توسعه شرکت‌ها و ایجاد مزیت رقابتی اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند.

علاوه بر این، عدم توجه به این مقوله، موجب می‌شود تا دارایی‌های فکری به درستی تحت حفاظت قرار نگرفته و عملاً مزیت‌های فناورانه خود را که به سختی توسعه داده‌اند، در خطر بهره‌برداری غیرمجاز از سوی دیگران قرار دهند. به همین دلیل، محافظت از دارایی‌های فکری، باید به عنوان یکی از عناصر راهبردی شرکت‌های فناور تلقی گردد و به طور کلی استراتژی مدیریت مالکیت فکری باید بخشی از استراتژی کلی توسعه شرکت باشد. این استراتژی باید شخصی‌سازی شده و مرتبط با اهداف خاص شرکت، اندازه و مشخصات آن کسب‌وکار باشد که می‌تواند بر نیاز به تمرکز بیشتر بر نوع خاصی از حفاظت از دارایی‌های نامشهود تأثیر بگذارد. باتوجه به ماهیت پیچیده نوآوری، استراتژی‌های مالکیت فکری شرکت‌ها می‌بایست شامل حفاظت و یا اشتراک‌گذاری فناوری‌های خود از یک سو و دسترسی به فناوری‌های دیگران از سوی دیگر باشد.

حفاظت از دارایی‌های فکری، نیازمند اتخاذ راهبردهایی هوشمندانه است. در شرکت‌های بزرگ فناور، این مسئله اغلب تحت عنوان «راهبردهای مالکیت فکری» بکار گرفته می‌شود. راهبردهای حفظ مالکیت فکری می‌توانند در تمام مراحل توسعه کسب و کار، از ایده‌پردازی و ایجاد نقشه راه تا اجرا و تجاری‌سازی، تأثیرگذار باشند. این راهبردها ممکن است شامل تدابیر حقوقی، مدیریت دانش، ایجاد فرهنگ مالکیت فکری در سازمان، استفاده از ابزارها و فناوری‌های مدرن برای حفظ اطلاعات، مدیریت ریسک‌های مرتبط با مالکیت فکری و ایجاد مکانیزم‌های حمایت از اختراعات و ابتکارات فنی باشند. به طور کلی با حمایت از حقوق مالکیت فکری، می‌توان یک زیست‌بوم نوآورانه پویا و مؤثر ایجاد کرد که به رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی نیز منجر شود.

مقاله

Article

مالکیت فکری، فراتر از ثبت اختراع به عنوان نقطه عزیمت دراکوسیستم نوآوری

میترا امین‌لو

رئیس گروه مدیریت دانش و تجاری سازی
علم و فناوری
موسسه تحقیقات سیاست علمی کشور
m.aminlou@gmail.com

در سالهای اخیر مساله مالکیت فکری در کشور داغ شده است. اگرچه که توجه به آن به عنوان یک زیربنای اساسی اقتصاد دانش بنیان امری ضروری است، لکن تمرکز صرف بر مساله اختراع و ثبت، تنزل موضوع و در پی آن شکست سرمایه‌گذاری در این شق از دارایی‌ها است. آنچه در مسیر توسعه اقتصادی مبتنی بر دانش به آن نیازمندیم، رویکرد کسب ارزش از مدیریت دارایی‌های فکری است و آنچه فعالان و سیاستگذاران اکوسیستم نوآوری و کسب و کار باید توجه بیشتری داشته باشند، تغییر پارادایم ارزشگذاری دارایی فکری است. برای نیل به این باید بر تبیین مسیر گزاره ارزش، خلق و تصاحب ارزش و نقش هر یک از بازیگران در کسب منفعت، مبتنی بر بهره‌برداری دارایی‌های فکری تلاش کرد.

به دارایی‌های فکری بچسبیم

منظور از دارایی‌های فکری همه شقوق آن و فراتر از اختراع و کپی رایت، است. دانش فنی، فرآیندهای کسب و کار، روش‌های تجارت، الگوریتم‌ها همواره توسط قانون مالکیت صنعتی محافظت نمی‌شوند. لذا اگر فقط بر دارایی‌های فکری قابل ثبت توسط این قانون تمرکز کنیم، توانایی ما برای ایجاد ارزش کسب و کاری محدود خواهد شد. لذا فراتر از ثبت، دارایی‌های فکری باید مدیریت شود. نکته کلیدی در اینجا کنترل و ادعا بر دارایی‌ها است و نه صرفاً حفاظت آنها از طریق مجوزهای قانونی. صرفاً از طریق حفاظت و پیگیری قضایی از دارایی‌های فکری، منافع مادی و ارزشی به دست نمی‌آید. ارزش کسب و کار با تعامل با شرکا، مشتریان و جامعه و مدیریت آن به دست می‌آید.

برای گشودن درب‌ها، نیازمند هل دادن هستیم

تغییر رویکرد، نیازمند گشودن درب‌ها در نهادهای واسط به ویژه پارک‌های علم و فناوری و پذیرش انجام کارها به گونه‌ای دیگر است. اگرچه که مسیر تجاری سازی اختراعات، مسیری درست و رایج است، لکن برای تعامل بهتر با صنعت، ایجاد ارزش و ارتقاء بهره‌وری، نیازمند این تحول هستیم.

اما این تغییر فراتر از آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هاست. فارغ از نبود ساختار ضروری مدیریت دارایی‌های فکری در برخی پارک‌ها اعم از دفاتر انتقال فناوری، مالکیت فکری، مدیریت فناوری یا ارتباط با صنعت (یا هر عنوانی که مسئولیت فرآیندهای مشابه را برعهده دارد)، در صورت وجود این ساختار در پارک (و نهادهای مشابه مانند دانشگاه، موسسات پژوهشی و مراکز رشد و نوآوری)، اغلب آنها با کمبود سرمایه انسانی متخصص و منابع مواجه هستند، بنابراین ثبت اختراع و در حالت مترقی‌تر فروش یا اعطای مجوز بهره‌برداری آنچه که قابل ثبت است، تنها چیزی است که می‌توانند، انجام دهند. متأسفانه این مسیر عموماً با شاخص‌های ارزیابی عملکرد نهاد بالادستی که بر آمار کمی ثبت اختراعات امتیاز می‌دهد، نیز تقویت می‌شود. اگرچه توانمندی و دانش تخصصی اکوسیستم نوآوری نیز یک عامل مهم است که عموماً فراتر از ثبت، دانشی نداشته و بر مسایل پیچیده بازار و ابزارها و روش‌های ارزشگذاری و فراتر از آن مدیریت دارایی‌های فکری، نه تنها تسلط نداشته بلکه گاهی آشنایی هم ندارند.

از سویی دیگر، کمبود بودجه برای رساندن کار تحقیقاتی به مرحله اثبات مفهوم و نمونه اولیه و بازاری مرحله قابل قبولی از سطح آمادگی فناوری (TRL) است، که برای صنعت یا سرمایه‌گذاران انگیزه ورود ایجاد کند. توسعه فناوری به مفهوم خلق ارزش و تجاری سازی آن به مفهوم تصاحب ارزش نیازمند هم‌آفرینی و رقابت همکارانه است که مدیریت این مسیر با ذینفعان متنوع دانشی، فنآور، تامین مالی، تولید و فروش و... موضوع مدیریت دارایی در طول زنجیره ارزش را بیشتر نمایان می‌کند.

مقاله

Article

پایداری زیست بوم فناوری ایران

دانیال صابر سمیعی

مدیرعامل صندوق پژوهش و فناوری کیلان

m.aminlou@gmail.com

زیست بوم فناوری ایران در دو دهه اخیر مسیری پرفراز و نشیب را طی کرده است. از نخستین جرقه‌های کارآفرینی در حوزه فناوری در اوایل دهه ۸۰، تا شکل‌گیری اکوسیستم پویای امروز، شاهد تحولات شگرفی در این عرصه بوده‌ایم. این تجربیات ارزشمند، همراه با یافته‌های پژوهشی در حوزه‌های آینده‌پژوهی و علوم شناختی، چراغ راه آینده‌ای روشن‌تر هستند. برای پایداری این زیست بوم، لازم است نگاهی جامع و آینده‌نگر داشته باشیم.

یکی از محورهای اصلی برای پایداری زیست بوم فناوری، تأمین مالی تجاری است. تأمین مالی تجاری، فراتر از تزریق سرمایه، می‌تواند به عنوان یک اهرم برای رشد و بلوغ اکوسیستم استارت‌آپی عمل کند. این رویکرد، ضمن تقویت استقلال و خودکفایی استارت‌آپ‌ها، زمینه را برای رقابت سالم و نوآوری پایدار فراهم می‌آورد. گذار از رویکرد حمایتی صرف به سوی یک مدل تجاری پایدار، ضروری است. این امر مستلزم همکاری نزدیک بین نهادهای مالی و استارت‌آپ‌هاست. تجربه نشان داده که ایجاد فرآیندهای استاندارد ارزیابی و تأمین مالی ویژه استارت‌آپ‌ها، می‌تواند به رشد پایدار اکوسیستم کمک کند.

نکته کلیدی دیگر در تأمین مالی، بهره‌گیری از معیارهای ESG (محیط‌زیست، اجتماعی و حاکمیت) در ارزیابی‌های تأمین مالی است. معیارهای ESG می‌توانند به ایجاد ارزش افزوده قابل توجهی منجر شوند. توجه به معیارهای ESG می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا فارغ از تحریم‌های بانکی، به منابع مالی جدید دست یابند. سرمایه‌گذاری در حوزه‌های ESG می‌تواند فرصتی برای جذب سرمایه‌گذاران بین‌المللی فراهم کند که کمتر تحت تأثیر محدودیت‌های بانکی هستند. این رویکرد نه تنها پایداری مالی را تضمین می‌کند، بلکه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی را نیز تقویت می‌نماید.

هوش مصنوعی نیز به عنوان یکی دیگر از محورهای اساسی برای پایداری زیست بوم فناوری ایران مطرح است. هوش مصنوعی نباید به عنوان یک محصول یا خدمت جداگانه دیده شود. بلکه باید به عنوان یک توانمندساز در تمام سطوح سازمانی دیده شود. این رویکرد نه تنها بهره‌وری را افزایش می‌دهد، بلکه زمینه را برای نوآوری‌های بنیادین فراهم می‌کند. پذیرش هوش مصنوعی به عنوان یک توانمندساز، مستلزم تغییر در فرهنگ سازمانی و نگرش مدیران ارشد است. تجربه نشان داده که موفق‌ترین سازمان‌ها در این زمینه، آنهایی هستند که هوش مصنوعی را به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از استراتژی کلان خود در نظر می‌گیرند.

تلفیق رویکردهای مختلف، از جمله تأمین مالی تجاری و استفاده از هوش مصنوعی، می‌تواند به ایجاد یک زیست بوم فناوری پایدار، نوآور و مسئولیت‌پذیر منجر شود. به عنوان مثال، استفاده از هوش مصنوعی در بهینه‌سازی فرآیندهای ESG می‌تواند کارایی و پایداری را بهبود بخشد. همچنین، بهره‌گیری از معیارهای ESG در ارزیابی‌های تأمین مالی می‌تواند نوآوری و پایداری را تقویت کند. این تلفیق رویکردها نه تنها به بهبود عملکرد مالی کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی نیز می‌شود.

در نهایت، پایداری زیست بوم فناوری ایران نیازمند نگاهی جامع و آینده‌نگر است. این نگاهی است که نه تنها به چالش‌های کنونی توجه دارد، بلکه افق‌های آینده را نیز در نظر می‌گیرد. از نخستین گام‌های کارآفرینی در حوزه فناوری تا شکل‌گیری اکوسیستم پویای امروز، این مسیر درس‌های ارزشمندی را به همراه داشته است. با تکیه بر این تجربیات و یافته‌های پژوهشی، می‌توانیم مسیر پایداری و رشد را برای زیست بوم فناوری ایران ترسیم کنیم.

همکاری نزدیک بین نهادهای مالی و استارت‌آپ‌ها، بهره‌گیری از معیارهای ESG و استفاده از هوش مصنوعی به عنوان یک توانمندساز، سه محور اساسی برای پایداری زیست بوم فناوری ایران هستند. این سه محور نباید به صورت جداگانه دیده شوند. تلفیق این رویکردها می‌تواند به ایجاد یک زیست بوم فناوری پایدار، نوآور و مسئولیت‌پذیر منجر شود. سیستم‌بوم فناوری ما نیاز به دیدگاهی جامع و کاربردی دارد که در آن ضمن پرداختن به چالش‌های کنونی، افق‌های آینده را نیز مد نظر قرار دهیم. با این رویکرد، می‌توانیم به آینده‌ای روشن‌تر و پایدارتر برای زیست بوم فناوری ایران دست یابیم.

آدرس: مازندران، ساری، کوی طبرستان، میدان شهید شیروازن، پارک علم و فناوری مازندران، طبقه سوم، دبیرخانه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران

کد پستی: ۳۸۱۶۸۲۵۱۵۵

تلفن: ۰۱۱۳۳۱۰۹۵۹۹

فکس: ۰۱۱۳۳۲۰۸۲۹۹

سایت: www.stpia.ir

پست الکترونیک: stpia.mails@gmail.com

صاحب امتیاز نشریه نو: فصلنامه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران
مدیر مسئول: دکتر علی معتمدزادگان
سردبیر: مهندس فهیمه کریمی شاد
اعضای هیأت تحریریه: دکتر علی معتمدزادگان
دکترمجید الیاسی، دکتر علی باستی
دکتر بابک مختاری
دبیرخانه انجمن: مهندس حمید مهدوی
مهندس فاطمه عباسی، مهندس مهسا اکبری
طراح جلد و صفحه آرایی: مهندس حکیمه عبدیان

STPIA.ir

فصلنامه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران

مهر ماه ۱۴۰۳ • سال ششم • شماره ۹
No. 9 • Vol 6 • September 2024

انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران

عضو می پذیرد....

قابل توجه:

- پارک های علم و فناوری
- مراکز رشد دانشگاهی
- صندوق های پژوهش و فناوری
- شتابدهنده ها و باشگاه های کارآفرینی
- شرکت های خدماتی حوزه نوآوری
- سرمایه گذاران ریسک پذیر
- شخصیت های حقیقی حوزه نوآوری
- دانشجویان

www.stpia.ir

[@stpia.ir](https://www.instagram.com/stpia.ir)

